

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4MCdo/10/2014
Identifikačné číslo spisu:	5407201280
Dátum vydania rozhodnutia:	24.10.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Eva Sakálová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:5407201280.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Mesta Námestovo so sídlom Cyrila a Metoda 329/6, Námestovo, zastúpeného Jozefom Polákom, advokátom so sídlom v Dolnom Kubíne, Radlinského 1718, proti žalovaným 1/ Y., bývajúcemu v B. a 2/ Q., bývajúcej v B., zastúpenými BUKNA, advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Dolnom Kubíne, Jánošíkova 1545, IČO: 36 865 044, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Námestovo pod sp. zn. 8 Co 260/2013, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Námestovo zo 7. marca 2013 č. k. 3 C 134/2008 - 179 a rozsudku Krajského súdu v Žiline z 11. októbra 2013 sp. zn. 8 Co 260/2013, takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie o d m i e t a .

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Námestovo rozsudkom zo 7. marca 2013 č. k. 3 C 134/2008 - 179 určil, že žalobca je vlastníkom nehnuteľností zapísaných na LV č. XXXX k. ú. B. ako KN parc. č. XXXX/XX ostatné plochy o výmere 570 m² v celosti. Žalovaným 1/, 2/, uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi trovy konania 3 074, 60 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku do rúk jeho právneho zástupcu. Svoje rozhodnutie zdôvodnil citáciou § 2 ods. 1, § 3 písm. a/ zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí (ďalej len „zákon č. 138/1991 Zb.“) a § 132 ods. 1 Občianskeho zákonníka a vykonaným dokazovaním a na základe uvedeného žalobu vyhodnotil ako dôvodnú. Ako predbežnú otázku riešil platnosť zámennej zmluvy zo 4. mája 2004 uzavretej medzi stranami sporu, ktorej predmetom bola práve zámena spornej nehnuteľnosti a na základe ktorej boli žalovaní 1/, 2/ zapísaní ako vlastníci. Predmetom zámennej zmluvy bol zo strany žalobcu pozemok v k. ú. B., parc. č. XXXX/XX ostatné plochy o výmere 570 m², ktorý bol vytvorený geometrickým plánom č. XX/XXXX zo 7. apríla 2004 oddelením od KN parc. č. XXXX/XX a zo strany žalovaných 1/, 2/ pozemky v k. ú. Námestovo parc. č. XXXX/XX ostatné plochy o výmere 190 m², parc. č. XXXX/XX ostatné plochy o výmere 190 m². Súd prvej inštancie dospel k záveru, že predmetná zámenná zmluva z 2. apríla 2004 uzavretá medzi stranami sporu je absolútne neplatným právnym úkonom podľa § 39 Občianskeho zákonníka, pretože tak zamenené ako aj zamieňané pozemky,

ktoré sú predmetom tejto zmluvy boli vo výlučnom vlastníctve žalobcu. Mal za to, že žalobca nadobudol vlastnícke právo k týmto pozemkom na základe § 2 ods. 1 zákona č. 138/1991 Zb. dňom 1. mája 1991. Žalovaní 1/, 2/ nemohli nadobudnúť vlastnícke právo k prevádzaným nehnuteľnostiam parc. č. XXXX/XX, XXXX/XX a XXXX/XX na základe kúpnych zmlúv od predávajúcich V. a Q., pretože obe tieto predávajúce kúpili pozemky od nevlastníka Slovenskej republiky, Okresného úradu Námestovo; išlo o absolútne neplatné právne úkony. Pokiaľ žalovaní 1/, 2/ namietali, že sporné nehnuteľnosti boli vyčlenené z predmetu prechodu majetku na obec, pretože podľa pozemnoknižných protokolov č. XXXX, XXXX, XXXX, z ktorých boli vytvorené sa jedná o vodné plochy, lesy a cesty, ktoré môžu byť len vo vlastníctve štátu (§ 3 písm. a/ zákona č. 138/1991 Zb. a čl. 10 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“)), súd prvej inštancie uviedol, že označené nehnuteľnosti zodpovedajú údajom uvedených v príslušnom katastri, kde sú podľa druhu začlenené medzi ostatné plochy (§ 9 písm. j/, § 70 ods. 2 zákona č. 162/1995 Zb. o katastri nehnuteľnosti a o zápise vlastníckych a iných práv). Zároveň zdôraznil, že ak by predmetné pozemky svojou klasifikáciou zodpovedali čl. 10 ústavy, nemohli by byť ani predmetom kúpnych zmlúv z 20. augusta 1989.

2. Krajský súd v Žiline na odvolanie žalovaných 1/, 2/ rozsudkom z 11. októbra 2013 sp. zn. 8 Co 260/2013 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a žalovaným 1/, 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania 473,46 eur pozostávajúcich z trov právneho zastúpenia k rukám JUDr. Jozefa Poláka, advokáta so sídlom v Dolnom Kubíne, Radlinského 1718, do troch dní od právoplatnosti rozhodnutia. Potvrdenie rozsudku prvej inštancie odôvodnil jeho vecnou správnosťou stotožňujúc sa aj s jeho dôvodmi. Na doplnenie odvolací súd uviedol, že žalobca v konaní náležite preukázal svoje vlastnícke právo k spornej parcele C-KN č. XXXX/XX s poukazom na spätnú identifikáciu Správy katastra v B. vyhotovenú 5. januára 2007, z ktorej je zrejmé, že parcela č. XXXX/XX bola vytvorená z parciel, ktoré boli pôvodne evidované v pozemnoknižných protokoloch ako parcela č. XXXX z protokolu č. XXXX, parcela č. XXXX z protokolu XXXX a parcela č. XXXX z protokolu XXXX. Aj podľa názoru odvolacieho súdu tieto parcely v čase účinnosť zákona č. 138/1991 Zb. spĺňali kritéria pre prechod vlastníckeho práva týchto nehnuteľností na obec, t. j. na žalobcu. V danom prípade sporná parcela KN XXXX/XX a ani pôvodná pozemnoknižná parcela netvorila základný lesný pôdny fond, ale sa jednalo v prevažnej miere o časť centra vrátane komunikácii. Odvolací súd uviedol, že okresný súd sa vyporiadal v odôvodnení svojho rozhodnutia so všetkými otázkami, ktoré ako odvolacie otázky uviedli žalovaní 1/, 2/ v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa s takýmto odôvodnením plne stotožnil. O trovách odvolacieho konania rozhodol v súlade s § 142 ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p.

3. Na základe podnetu žalovaných 1/, 2/, podal proti uvedeným rozsudkom okresného i krajského súdu mimoriadne dovolanie generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“). Navrhol oba rozsudky zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil nesprávnym právnym posúdením vec, keď sa nestotožnil so závermi konajúcich súdov, že vlastnícke právo k pozemnoknižnej parcele č. XXXX, zapísanej v pozemkovej knihe pre k. ú. B. v protokole č. XXXX, prešlo 1. mája 1991 zo Slovenskej republiky na Mesto Námestovo. Ak mali súdy spätnou identifikáciou preukázané, že parcela KN č. XXXX/XX bola v roku 1997 vytvorená z pozemnoknižných parciel č. XXXX, XXXX a XXXX považoval za jednoznačné, že Mesto Námestovo nemá žiadny právny titul, preukazujúci jeho výlučné vlastnícke právo k tomuto pozemku. Podľa jeho názoru je v rozpore s právnym stavom navrhovaný petit žaloby, požadujúci určenie, že Mesto Námestovo je vlastníkom pozemku parc. KN č. XXXX/XX ostatné plochy o výmere 570 m², ktorý vznikol oddelením z parcely KN č. XXXX/XX. Generálny prokurátor bol toho názoru, že Okresný súd Námestovo a Krajský súd v Žiline vec nesprávne právne posúdil, napadnutými rozhodnutiami bol tak porušený zákon a keďže ochranu práv a zákonom chránených záujmov vedľajšieho účastníka (správne žalovaných 1/, 2/) nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami považoval podanie mimoriadneho dovolania za dôvodné.

4. Žalobca vo svojom vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu, žiadal ho ako nedôvodné zamietnuť. Žalovaní 1/, 2/ sa k mimoriadnemu dovolaniu generálneho prokurátora nevyjadrili.

5. Podmienky prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) posúdil podľa právneho stavu účinného ku dňu jeho podania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (mimoriadne dovolanie bolo podané pred 1. júlom 2016) s prihliadnutím na § 470 ods. 2 veta prvá C. s. p.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd funkčne príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 C. s. p.) predovšetkým skúmal splnenie podmienok pre podanie mimoriadneho dovolania v zmysle § 243e ods. 1 O. s. p., a to v prvom rade podmienku, či generálnym prokurátorom uplatnený dovolací dôvod, t. j. nesprávne právne posúdenie veci, sa týka takéto porušenia zákona, ktoré aktuálna judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) považuje za zjavné pochybenie pri aplikácii hmotného práva majúce povahu zásadnej vady, ktorú možno akceptovať ako dôvod pre zrušenie právoplatných rozhodnutí za účelom jej nápravy. Dospel pritom k záveru, že táto podmienka nie je splnená.

7. Podľa § 243e ods. 1 O. s. p., ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f O. s. p.), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami, podá proti takémuto rozhodnutiu súdu mimoriadne dovolanie. Podľa § 243f ods. 1 O. s. p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

8. Z judikatúry ESLP vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvených v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. V rámci svojej rozhodovacej praxe ESLP už viackrát konštatoval porušenie čl. 6 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo výlučne z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci oproti právnomu názoru vnútroštátnych súdov, ktoré vec s konečnou platnosťou prerokovali a meritorne rozhodli (porovnaj *Roseltrans proti Rusku*, rozsudok z roku 2005). Opakovane tiež zdôraznil, že v záujme právnej istoty by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať nedotknuté a k ich zrušeniu by malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných väd (porovnaj *Abdullayev proti Rusku*, rozsudok z roku 2010), resp. závažných pochybení (porovnaj *Sutyazhnik proti Rusku*, rozsudok z roku 2009). Za takú vadu alebo pochybenie však nemožno v žiadnom prípade považovať to, že na predmet konania existujú dva odlišné právne názory.

9. Zároveň ESLP opakovane dospel na základe sčasti odlišných úvah aj k názoru, že k porušeniu čl. 6 Dohovoru dochádza tiež vtedy, ak je právoplatné a závažné rozhodnutie súdu zrušené v rámci mimoriadneho prieskumu, ktorý presadil subjekt odlišný od účastníkov konania, len na úvahe ktorého bolo posúdenie vhodnosti alebo potreby podania mimoriadneho opravného prostriedku iniciujúceho tento mimoriadny prieskum (porovnaj *Kutepov a Anikeyenko proti Rusku*, rozsudok z roku 2005 a *Tripon proti Rumunsku*, rozsudok z roku 2008). Inštitút veľmi podobný mimoriadnemu dovolaniu upravenému v Občianskom súdnom poriadku bol predmetom skúmania ESLP vo veci *Tripon proti Rumunsku*. V tomto rozhodnutí ESLP konštatoval, že v skúmanom prípade prokurátor nekonal na základe vlastnej iniciatívy, ale konal na základe žiadosti jednej zo strán sporu. ESLP zásah prokurátora do takéhoto súkromnoprávneho súdneho konania označil za priťažujúci faktor, pretože, hoci tento štátny úradník konal na základe podnetu účastníka súdneho konania, podanie mimoriadneho dovolania bolo ponechané na voľnej úvahe prokurátora. ESLP v danej veci preto dospel k záveru, že zrušenie právoplatného a závažného rozhodnutia porušilo sťažovateľovo právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

10. Aj aktuálne rozhodnutia ESLP z 9. júna 2015 vydané vo veciach Slovenskej republiky (DRAFT-OVA, a. s., PSMA, s. r. o. a COMPCAR, s. r. o.) pripomínajú význam a obsah princípu rovnosti zbraní

a princípu právnej istoty, s ktorými bezprostredne súvisí otázka záväznosti, nezrušiteľnosti a dôveryhodnosti právoplatných súdnych rozhodnutí, ktoré boli napadnuté z iniciatívy generálneho prokurátora vyjadrenej podaním mimoriadneho dovolania. Zdôrazňujú, že judikatúra EŠLP akceptuje ako dôvod pre zrušenie právoplatných rozhodnutí, a teda pre výnimočný odklon od princípu právnej istoty, nastolenej právoplatným rozhodnutím, v prospech princípu spravodlivej ochrany práv, len tzv. zásadné vady, za ktoré považuje justičné omyly alebo závažné vady súdneho konania, zneužitie právomoci, zjavné pochybenia pri aplikácii hmotného práva alebo akékoľvek iné závažné dôvody vyplývajúce zo záujmov spravodlivosti.

11. S prihliadnutím na vyššie uvedenú judikatúru EŠLP treba ustanovenie § 243e ods. 1 O. s. p. vykladať reštriktívne, t. j. tak, že podmienka prípustnosti mimoriadneho dovolania generálneho prokurátora spočívajúca v jeho tvrdení, že právoplatným rozhodnutím bol porušený zákon, je splnená len vtedy, ak ide o závažné vady súdneho konania alebo zjavné pochybenia pri aplikácii hmotného práva, t. j. napr. ak ide o svojvoľné alebo neudržateľné právne závery alebo pochybenia takej intenzity, ktoré vyžadujú uprednostnenie spravodlivej ochrany práv pred princípom právnej istoty nastolenej právoplatným rozhodnutím. Preto nestačí, aby generálny prokurátor odôvodňoval ním podané mimoriadne dovolanie akýmkoľvek porušením zákona, ale je potrebné, aby namietal závažné vady súdneho konania alebo zjavné pochybenia pri aplikácii práva majúce charakter tzv. zásadných vád.

12. V preskúmvanej veci je z obsahu mimoriadneho dovolania zrejmé, že ním generálny prokurátor polemizuje s právnymi závermi súdov nižších stupňov v otázke splnenia zákonných podmienok rozhodujúcich pre prechod vlastníckeho práva sporných nehnuteľností na žalobcu podľa zákona č. 138/1991 Zb. Súdny na základe ustálených skutkových zistení vyvodili právne závery o opodstatnenosti uplatneného nároku žalobcu. Polemika generálneho prokurátora prezentovaná v mimoriadnom dovolaní sa javí len ako ďalšie odvolanie vyjadrujúce iný právny názor a netýka sa tzv. zásadných vád, podstata ktorých bola vysvetlená vyššie. Podľa názoru dovolacieho súdu nebola preto splnená podmienka prípustnosti mimoriadneho dovolania spočívajúca v náprave tzv. zásadných vád aplikácie práva, resp. závažných pochybení.

13. So zreteľom na uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora ako procesne neprípustné (§ 464 C. s. p. v spojení s § 447 písm. c/ C. s. p.).

14. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

15. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je opravný prostriedok prípustný.